

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 10 februari 1934 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till ackords- och stödlån åt jordbrukare samt i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 3 januari 1934 avläten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition nr 24 har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att för utlämnande, i huvudsaklig överensstämmelse med de bestämmelser, vilka finnas intagna i det vid nämnda protokoll fogade förslag till kungörelse, av ackordslån och stödlån åt jordbrukare samt för bestridande av med låneverksamheten förenade kostnader för budgetåret 1934/1935 under nionde huvudtiteln och benämning »Ackordslån och stödlån åt jordbrukare» anvisa ett extra reservationsanslag av 8,000,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till berörda statsrådsprotokoll.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) II: 140 av herr *Herou m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att för utlämnande av ackords- och stödlån åt jordbrukare samt för bestridande av med låneverksamheten förenade kostnader för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,000,000 kronor; samt att för utlämnande av lån skall gälla de bestämmelser, som av departementschefen föreslagits, dock med den ändring att maximibeloppet för stödlån må höjas till 1,000 kronor samt att som förbättringsarbete, vilket räknas som avbetalning av lån, må jämväl medräknas reparation av åbyggnader;

2) II: 486 av herrar *Brädefors* och *Hagberg* i Luleå, vari hemställts, att riksdagen i anledning av proposition nr 24 måtte anvisa femtio miljoner kronor till stödkrediter för skuldsatta småjordbrukare, att gällande bestämmelser ändras så att vederbörande jordbrukare själv har att bestämman om hur han vill använda stödlånet, att den arbetsprestation, som jordbrukaren har att utföra på sin fastighet, i värde ej bör överstiga 50 procent av det belopp han erhåller som stödlån.

Beträffande de skäl, som anförts för dessa framställningar, hänvisas till motionerna.

Kungörelsen den 21 april 1933 om ackordslån och stödlån till jordbrukare uppställer som allmänna förutsättningar för att lån skall kunna beviljas, att vederbörande jordbrukare på grund av rådande jordbrukskris kommit i ekonomiska svårigheter, att han är i trängande behov av ekonomiskt bistånd, samt att han kan antagas hava själv gjort vad på honom skäligen ankommit för övervinnande av svårigheterna och i övrigt finnes förtjänt av bistånd. Till jordbrukare, som tillträtt den av honom brukade fastigheten senare än den 1 maj 1931, får lån ej utlämnas i andra fall, än då förre innehavaren avlidit och i anledning därav jordbruket övertagits av delägare i dödsboet eller av efterlevande make eller då barn genom köp eller arrendeavtal övertagit sina föräldrars fastighet och dessas ekonomiska ställning vid avtalets slutande får antagas hava varit sådan, som enligt kungörelsen förutsättes för erhållande av lån. Lån kan beviljas dels för underlättande av ackord (ackordslån) dels ock för betalning av gäld annorledes än vid ackord eller för anskaffande av för fastighetens fortsatta brukande oundgängligen nödiga levande eller döda inventarier (stödlån). Utöver vad som framgår av det redan sagda fordras för erhållande av ackordslån, att gäldenärens ställning på grund av krisen blivit så försämrad, att skulderna överstiga värdet av tillgångarna, samt att det med hänsyn till ackordets beskaffenhet och omständigheterna i övrigt synes sannolikt, att han eiter ackordets genomförande skall kunna fortsätta att driva sitt jordbruk och därunder göra rätt för sig. I anslutning härtill lämnas beträffande ackordet vissa närmare föreskrifter, som måste uppfyllas, om ackordslån skall kunna beviljas, däribland att de i ackordet deltagande borgenärerna icke få i ackordet erhålla mer än 70 procent av fordringsbeloppet. I fråga om storleken av ackordslån stadgas, att detsamma ej får överstiga ett belopp av 400 kronor, ökat med 20 procent av det år 1932 gällande taxeringsvärdet å den av gäldenären brukade fastigheten, samt att det ej i något fall får utgå med högre belopp än 5,000 kronor. Vid bestämmande av lånebeloppets storlek skall i övrigt iakttagas, att de i ackordet deltagande borgenärerna icke genom ackordslånet erhålla, utöver vad med hänsyn till gäldenärens tillgångar och skulder kan anses belöpa å deras fordringar, mer än 5 procent av fordringsbeloppet. Återbetalning av ackordslån skall verkställas med en femtedel om året med början år 1940. Å ackordslån erlagges under de två första åren ej någon ränta. Därefter skall gäldas ränta eiter 5 procent om året å halva lånebeloppet och, sedan amorteringsskyldighet inträtt, å lånet i dess helhet. — Beträffande stödlån har stadgats, att sådant lån får beviljas allenast där det synes sannolikt, att sökanden, om dylikt lån erhålles, skall kunna fortsätta att driva sitt jordbruk. Jordbrukare, som äger möjlighet att tillgodose sitt penningbehov genom inteckning i sin fastighet inom dennas normala belåningsvärde, får ej beviljas stödlån. Sådant lån bör i främsta rummet beviljas för betalning av annan gäld än ränta och amortering å lån ur egnahemslånefonden. Stödlån får ej överstiga ett belopp av 750 kronor. Den, som erhållit stödlån enligt kungörelsen den 30 juni 1932 om ackordslån och stödlån till jordbrukare eller kungörelsen den 17 juni 1932 om stödlån till egnahemslåntagare, får ej beviljas stödlån till högre belopp än som motsvarar skillnaden mellan 750 kronor och förut tilldelat belopp. Lånet skall återbetalas med en sjundedel årligen med början år 1937. Åtager sig låntagaren att enligt godkänd plan och kostnadsberäkning utlösa visst, närmare angivet förbättringsarbete å den av låntagaren brukade fastigheten, skall emellertid så stor del av lånet, som motsvarar beräknade kostnaden för arbetet, anses gul-

den, då arbetet inom föreskriven tid vederbörligen utförts. Berörda tid må ej bestämmas längre än till dess 3 år förlutit från lånets beviljande. Vid beräkning av kostnaden för arbetet får låntagaren för redskap och material tillgodoräknas ett belopp av högst 100 kronor. Förbättringsarbete må ej föreskrivas i större omfattning än som motsvarar det beviljade lånets storlek. Ränta å stödlån skall i regel ej erläggas.

Handläggningen av ärenden rörande ackordslån och stödlån ankommer på den av Kungl. Maj:t utsedda centralnämnden för ackords- och stödlåneärenden samt de likaledes av Kungl. Maj:t utsedda länenämnderna, en för varje hushållningssällskaps verksamhetsområde. Ansökan om lån skall göras hos vederbörande länenämnd. I fråga om stödlån har stadgats, att dylik ansökan borde göras före den 15 juni 1933. Någon viss tid, inom vilken ansökan om ackordslån borde ingivas, är ej föreskriven.

Kungl. Maj:t fastställer, efter framställning av länenämnd, de belopp, inom vilka ackordslån och stödlån må av nämnden beviljas. Framställningen insändes av länenämnden till centralnämnden, som har att med eget utlåtande överlämna densamma till Kungl. Maj:t. I den mån av Kungl. Maj:t för ändamålet fastställda belopp därtill förslå, äger sedan länenämnden bevilja lån. Över länenämndens beslut, utom vad angår ställande av säkerhet för beviljat lån, kan klagan föras hos centralnämnden. Talan mot centralnämndens beslut får däremot ej föras.

För beviljat lån skall, om länenämnden finner så skäligen kunna påfordras, lämnas av nämnden godkänd säkerhet. Beviljat lånebelopp skall utan anfördran ofördröjligen utbetalas av länsstyrelsen. Förfallen ränta och amortering skall för varje kalenderår före årets utgång av låntagaren inbetalas till länsstyrelsen, som det åligger övervaka, att låntagaren fullgör sina skyldigheter i avseende å honom beviljat lån.

För centralnämnden och länenämnderna för ackords- och stödlåneärenden har Kungl. Maj:t utlärdat *instruktion den 21 april 1933* (nr 136). Enligt denna skall centralnämnden bestå av fem ledamöter och lika antal suppleanter samt länenämnd, där Kungl. Maj:t ej annorlunda bestämmer, bestå av tre ledamöter och lika antal suppleanter. Ledamöter och suppleanter förordnas av Kungl. Maj:t. Varje länenämnd skall utse låneombud i orterna dels för ackordslåneärenden (ackordslåneombud) dels ock för stödlåneärenden (stödlåneombud) till antal och med verksamhetsområden, som centralnämnden eller förslag av länenämnden bestämmer. Ackordslåneombuds verksamhetsområde skall i regel sammanfalla med tingslags eller domsagas jurisdiktionsområde. Till ackordslåneombud bör ej den utses, som plägar vara utredningsman i konkurs; ej heller bör till låneombud utses person, som på grund av sin verksamhet kan antagas vara ekonomiskt intresserad av låns beviljande. Länenämnds beslut om utseende av ackordslåneombud skall underställas centralnämnden för fastställelse. Låneombud skall hava till uppgift att biträda länenämnden och verka för låneverksamhetens ändamålsenliga bedrivande ävensom att med råd och hjälp tillhandaga allmänheten i ärenden, vilka angå ackords- eller stödlån, såsom med upprättande av låneansökningar, uppgörande av förteckningar över tillgångar och skulder samt upptagande och bedrivande av ackordsförhandlingar. Närmare föreskriter rörande låneombud tillkommande arbetsuppgifter meddelas av vederbörande länenämnd.

Med avseende å *innehållet i Kungl. Maj:ts förslag* må angivas följande. Departementschefen har av den i ärendet förebragta utredningen fun-

nit till fulllo bestyrkt behovet av att i det alltjämt rådande krisläget fortsätta stödåtgärder från statens sida vidtagas. Samtidigt har han erinrat om att han jämlikt av Kungl. Maj:t erhållet bemyndigande tillkallat särskilda utredningsmän för att i enlighet med vissa angivna riktlinjer verkställa utredning och avgiva förslag rörande formerna för en reglering av jordbrukets kreditförhållanden. Denna utredning beräknade departementschefen kunna vara slutförd i så god tid, att av densamma föranledda förslag till hjälpåtgärder kunde föreläggas nästa års riksdag. I avvaktan härpå syntes erforderligt, att förevarande låneverksamhet finge fortgå. I sin nuvarande form borde emellertid verksamheten upphöra med utgången av nästa budgetår.

För den nuvarande stödverksamhetens fortsatta upprätthållande under budgetåret 1934/1935 föreslår Kungl. Maj:t anvisande av ett anslag av 8,000,000 kronor. Med avseende å grunderna för anslaget utgående innefattar Kungl. Maj:ts förslag förutom en del ändringar av mera formell natur i huvudsak följande avvikelser från de nu gällande grunderna. Enligt 1933 års kungörelse 1 § kan lån icke beviljas jordbrukare, som tillträtt den av honom brukade fastigheten senare än den 1 maj 1931, utom i vissa särskilt angivna fall. I Kungl. Maj:ts förslag har denna bestämmelse modifierats därhän, att lån icke kan beviljas jordbrukare, som tillträtt den av honom brukade fastigheten senare än nämnda dag och som under tiden närmast före nämnda dag ej innehaft annat jordbruk. I 14 § av 1933 års kungörelse stadgas skyldighet för låntagare att utfärda skuldförbindelse samt att för lånet, om lånenämnden finner så skäligen kunna påfordras, lämna av nämnden godkänd säkerhet. Med hänsyn till att den form av säkerhet, som inventarieinteckning innebär, visat sig medföra svåra nackdelar och denna säkerhet ur statens synpunkt vore av tvivelaktigt värde har förevarande paragraf kompletterats med en bestämmelse av innehåll, att sådan inteckning av lånenämnd icke bör mottagas såsom säkerhet för lån. Där lån skall helt eller delvis gäldas genom utförande av förbättringsarbete, åligger det låntagaren enligt 16 § att inom viss föreskriven tid till länsstyrelsen inkomma med skriftlig, på heder och samvete avgiven försäkran, att arbetet vederbörligen utförts. Detta stadgande har kompletterats med att sådan försäkran skall vara till riktigheten bestyrkt av egnahemsombud, jordbrukskonsulent, vandringsrättare, ordförande i styrelse för hushållskrets, landsfiskal, nämndeman, ordförande i kommunalnämnd, god man vid lantmäteriförrättningar eller av lånenämnd utsett låneombud. Härjämte har för att tillgodose behovet i vissa fall av att för ifrågavarande ändamål anlita särskild sakkunnig person tillagts, att länsstyrelsen må, där särskilda skäl därtill äro, medgiva eller fordra, att försäkran skall vara på annat sätt bestyrkt. Beträffande den länsstyrelse enligt 17 § åliggande övervakningskyldighet i fråga om beviljat lån, avseende bland annat lämnade säkerheter, har departementschefen med anledning av vissa härutinnan gjorda framställ-

ningar angivit vissa riktlinjer till ledning vid länsstyrelsernas fullgörande av ifrågavarande skyldighet. Slutligen har för att undanröja varje tvevelsmål rörande Kungl. Maj:ts befogenhet att eftergiva säkerhet 18 § försetts med ett tillägg, varigenom möjlighet beredes länsstyrelse att i tveksamma fall hänskjuta ärendet till Kungl. Maj:t.

I båda de väckta *motionerna* hemställes om förhöjda anslag, i motionen II:140 till 15,000,000 kronor och i motionen II:486 till 50,000,000 kronor. I fråga om understödsgrunderna föreslås i den förra motionen en höjning av maximibeloppet för stödlån från 750 till 1,000 kronor (7 §) ävensom att i sådant förbättringsarbete, som må utföras såsom avbetalning av erhållet lån, måtte få medräknas även reparation av åbyggnader (8 §). I motionen II:486 påyrkas sådana ändringar beträffande samma grunder, att låntagare ej må åläggas utföra större arbetsprestation såsom avbetalning av erhållet stödlån än som i värde motsvarar 50 procent av lånet (8 §) samt att låntagare må själv bestämma rörande lånets användning (12 §).

I likhet med departementschefen anser utskottet det alltjämt rådande krisläget påkalla fortsatta stödåtgärder från statens sida. Utskottet ansluter sig ock till den av departementschefen uttalade uppfattningen, att den förevarande låneverksamheten bör för nästa budgetår äga rum under samma form som hittills.

Utskottet.

De av Kungl. Maj:t föreslagna ändringarna i gällande bestämmelser för denna understödsverksamhet äro närmast föranledda av numera vunnit ytterligare erfarenhet rörande verksamheten ifråga. Då dessa ändringar synas innebära obestriddliga förbättringar, anser sig utskottet böra förorda desamma. Däremot finner utskottet icke skäl att i anledning av de motionsvis framställda förslagen därutöver tillstyrka någon ändring. Vad angår det i motion II:140 väckta förslaget om att i förbättringsarbete jämväl bör få ingå reparation av åbyggnader, vill utskottet allenast erinra om bestämmelsen i 8 §, att med förbättringsarbete förstås utom annat även byggnadsarbete. En annan sak är, att enligt samma paragraf låntagaren vid beräkningen av kostnaden för arbetet må för redskap och material tillgodoräknas ett belopp av högst 100 kronor.

Rörande anslagsbeloppets storlek har departementschefen i nuvarande statsfinansiella läge icke ansett sig kunna förorda högre belopp än 8,000,000 kronor. Av samma skäl finner jämväl utskottet, att anslaget bör begränsas till detta belopp. Utskottet kan följaktligen icke heller i detta hänseende förorda vare sig den ena eller andra av de väckta motionerna.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning samt med avslag å motionerna II:140 och 486 för utlämnande, i huvudsaklig överens-

Jordbruksutskottets utlåtande Nr 12.

stämmelse med de bestämmelser, vilka finnas intagna i det vid detta utlåtande fogade förslag till kungörelse, av ackordslån och stödlån åt jordbrukare samt för bestridande av med låneverksamheten förenade kostnader för budgetåret 1934/1935 under nionde huvudtiteln och benämning »Ackordslån och stödlån åt jordbrukare» anvisa ett extra reservationsanslag av 8,000,000 kronor.

Stockholm den 9 februari 1934.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *August Nilsson, Carl Eriksson, von Stockenström, Tjällgren, Bengtsson, Dalberg* och *Karl Emil Johanson*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson i Uppmälby, Hedlund i Häste, Olsson i Rödningsberg, Gustafson i Kasenberg, Andersson i Tungelsta* och *Pettersson i Rosta*.

Bilaga.

Förslag

till

kungörelse om ackordslån och stödlån till jordbrukare.

Härigenom förordnas som följer:

Inledande bestämmelser.

1 §.

Jordbrukare, som på grund av rådande jordbrukskris kommit i ekonomiska svårigheter och är i trängande behov av ekonomiskt bistånd, må, under förutsättning att han kan antagas hava själv gjort vad på honom skäligen ankommit för övervinnande av svårigheterna och i övrigt finnes förtjänt av bistånd, kunna, i den mån tillgängligt anslag det medgiver, erhålla lån av statsmedel enligt bestämmelserna i denna kungörelse.

Till jordbrukare, som tillträtt den av honom brukade fastigheten senare än den 1 maj 1931 och som under tiden närmast dessförinnan ej innehåft annat jordbruk, må lån icke utlämnas i andra fall än då förre innehavaren avlidit och i anledning därav jordbruket övertagits av delägare i dödsboet eller av efterlevande make eller då barn genom köp eller arrendavtal övertagit sina föräldrars fastighet och dessas ekonomiska ställning vid avtalets slutande får antagas hava varit sådan, som enligt denna kungörelse förutsättes för erhållande av lån.

2 §.

Lån må beviljas dels för underlättande av genomförande av ackord (*ackordslån*), dels ock för betalning av gäld annorledes än vid ackord eller för anskaffande av för fastighetens fortsatta brukande oundgängligen nödiga levande eller döda inventarier (*stödlån*).

Om ackordslån.

3 §.

Ackordslån må beviljas allenast där, å ena sidan, gäldenärens ställning på grund av krisen blivit så försämrad, att skulderna överstiga värdet av tillgångarna, och, å andra sidan, det med hänsyn till ackordets beskaffenhet och omständigheterna i övrigt synes sannolikt, att han efter ackordets genomförande skall kunna fortsätta att driva sitt jordbruk och därunder göra rätt för sig. Såsom grund för värderingen av gäldenärens till-

gångar skall läggas saluvärdet, dock att fastighet ej må äsättas värde, som med mer än tjugo procent avviker från gällande taxeringsvärde.

Med avseende å ackordet skola, såvitt särskilda omständigheter ej annat föranleda, följande villkor gälla:

1. gäldenärens skulder skola genom ackordet så nedbringas, att skuldsumman, om däri inräknas hälften av ackordslånet, icke överstiger tillgångarnas enligt vad nyss sagts beräknade värde;

2. ackordet skall omfatta jämväl fordran hos gäldenären, för vilken ställts säkerhet i form av pant eller inteckning, till den del säkerheten kan antagas ej förslå till fordringens gäldande;

3. i samband med ackordet skola betalas förfallen utskyld och arrendavgift ävensom ränta å fordran, varom under 2. sägs, i den mån säkerheten beräknas förslå även till räntans gäldande, såvida icke borgenären medgiver, att räntan får inestå, samt utfäster sig att under två år från dagen för ackordslånets beviljande icke indriva fordringen;

4. ackordet må icke innebära nedsättning av tjänstehjorns och arbetares lönefordran till lägre belopp än dessa varit berättigade att utfå i händelse av konkurs;

5. de i ackordet deltagande borgenärerna må icke i ackordet erhålla mer än sjuttio procent av fordringsbeloppet.

4 §.

Ackordslån må ej överstiga ett belopp av fyrahundra kronor, ökat med tjugo procent av gällande taxeringsvärde å den av gäldenären brukade fastigheten, och får icke i något fall utgå med högre belopp än femtusen kronor.

Vid bestämmande av lånebeloppets storlek skall i övrigt iakttagas, att de i ackordet deltagande borgenärerna icke genom ackordslånet erhålla, utöver vad med hänsyn till gäldenärens tillgångar och skulder kan anses belöpa å deras fordringar, mer än fem procent av fordringsbeloppet.

5 §.

Ackordslån skall återbetalas med en femtedel om året med början år 1941.

Å ackordslån erlägges under de två första åren icke någon ränta. Därefter gäldas ränta efter fem procent om året å halva lånebeloppet och, sedan amorteringsskyldighet inträtt, å lånet i dess helhet. Hurusom i vissa fall skyldighet kan uppkomma att erlægga ränta utöver vad nu sagts, därom stadgas i 17 §.

Om stödlån.

6 §.

Stödlån må beviljas allenast där det synes sannolikt, att sökanden, om dylikt lån erhålles, skall kunna fortsätta att driva sitt jordbruk.

Jordbrukare, som äger möjlighet att tillgodose sitt penningbehov genom in-teckning i sin fastighet inom dennas normala belåningsvärde, må ej beviljas stödlån.

Stödlån bör i första rummet beviljas för betalning av annan gäld än ränta och amortering å lån ur egnahemslånefonden.

7 §.

Stödlån må ej överstiga ett belopp av sjuhundrafemtio kronor.

Den, som erhållit stödlån enligt kungörelserna den 30 juni 1932 (nr 366) eller den 21 april 1933 (nr 135) om ackordslån och stödlån till jordbrukare eller kungörelsen den 17 juni 1932 (nr 296) om stödlån till egnahemslåntagare, må ej beviljas stödlån enligt denna kungörelse till högre belopp än som motsvarar skillnaden mellan sjuhundrafemtio kronor och förut tilldelat belopp.

8 §.

Stödlån skall återbetalas med en sjundedel om året med början år 1938.

Där låntagare åtagit sig att enligt godkänd plan och kostnadsberäkning utföra förbättringsarbete å den av låntagaren brukade fastigheten, skall så stor del av lånet, som motsvarar beräknade kostnaden för arbetet, anses gulden, då arbetet inom föreskriven tid vederbörligen utförts. Med förbättringsarbete förstås dränering eller annan dikning, nyodling, rökning, betesförbättring, byggnadsarbete, anläggning för gödselvård eller för ensilering, stenbrytning, åtgärder för skogskultur, vägarbete eller liknande. Vid beräkningen av kostnaden för arbetet må låntagaren för redskap och material tillgodoräknas ett belopp av högst etthundra kronor. Den tid, inom vilken förbättringsarbete skall vara utfört, må ej bestämmas längre än till dess tre år förflutit från lånets beviljande. Förbättringsarbete må icke föreskrivas i större omfattning än som motsvarar det beviljade lånets belopp.

I den mån ej annat följer av stadgandet i 17 § skall å stödlån ej erläggas ränta.

Om förfarandet i låneärenden m. m.

9 §.

För behandling av frågor rörande ackordslån och stödlån skola finnas dels en för riket gemensam centralnämnd för ackords- och stödlåneärenden, dels ock för varje hushållningssällskaps verksamhetsområde en lånenämnd.

Nämnderna utses av Kungl. Maj:t, som jämväl för dem utfärdar instruktion.

10 §.

Vill någon erhålla lån enligt denna kungörelse, skall han därom göra ansökan hos lånenämnden i orten; och äger nämnden efter erforderlig ut-

redning att, i den mån av Kungl. Maj:t för ändamålet fastställda belopp därtill förslå, bevilja lån.

Ansökan om stödlån bör göras före den 1 juni 1934.

11 §.

Efter framställning av lånenämnd fastställer Kungl. Maj:t de belopp, inom vilka ackordslån och stödlån må av nämnden beviljas. Dylik framställning skall, ställd till Kungl. Maj:t, av lånenämnd, sedan förberedande granskning verkställt av inkomna låneansökningar, insändas till centralnämnden, som har att så snart ske kan med eget utlåtande överlämna framställningen till Kungl. Maj:t.

Framställning, som avser fastställande av belopp för beviljande av stödlån, bör inkomma till centralnämnden senast den 15 juni 1934.

12 §.

Då lån beviljas, skall tillika föreskrift meddelas rörande lånets användning och sättet för dess utbetalande, därvid må stadgas att lånebeloppet helt eller delvis skall utbetalas till angiven borgenär. I förekommande fall må ock bestämmas viss tid, inom vilken lånet skall vara till fullo uttaget vid äventyr att rätten till utbekommande av ej lyft belopp skall vara förverkad.

Lånenämnds beslut rörande låneansökning skall ofördröjligen tillställas sökanden; och skall, där ej lån beviljats till äskat belopp, sökanden under rättas om vad han har att iakttaga, därest han enligt 13 § vill draga frågan under centralnämndens prövning.

13 §.

Är lånesökande missnöjd med lånenämnds beslut i ärendet, äger han draga frågan, utom vad angår ställande av säkerhet, varom i 14 § sägs, under centralnämndens prövning genom inlaga, vilken, ställd till centralnämnden, skall insändas till lånenämnden och dit inkomma sist å femtonde dagen från det beslutet meddelades; åliggande det lånenämnden att skyndsamt, jämte ansökningshandlingarna och eget yttrande, översända inlagan till centralnämnden.

Har låneansökning sålunda kommit under centralnämndens prövning, må centralnämnden, där det med hänsyn till omständigheterna finnes påkallat, vidtaga ändring i lånenämndens beslut, dock att lån ej må av centralnämnden beviljas i vidare mån än enligt 11 § för lånenämnden fastställda belopp eller medel, som Kungl. Maj:t eljest ställt till förfogande, därtill förslå. Centralnämndens beslut i ärendet skall utan dröjsmål tillställas sökanden och, i avskrift, lånenämnden.

Centralnämndens beslut må ej överklagas.

14 §.

När lån beviljats, skall låntagaren utfärda skuldförbindelse, däri angivas hans åtaganden i fråga om lånets användning och återbetalande jämte övriga lånevillkor. För lånet skall, om lånenämnden finner så skäligen kunna påfordras, lämnas av nämnden godkänd säkerhet. Säkerhet bestående av inteckning i jordbruksinventarier bör icke mottagas.

15 §.

Då lån av lånenämnd beviljats till äskat belopp eller, där lån medgivits allenast till lägre belopp än sökanden begärt, frågan ej enligt 13 § dragits under centralnämndens prövning, skall lånenämnden till länsstyrelsen översända dels ofördröjligen avskrift av beslutet jämte den av låntagaren utfärdade skuldförbindelsen med tillhörande säkerhetshandlingar dels ock, därest förbättringsarbete skall äga rum, så snart ske kan plan och kostnadsberäkning härför. Länsstyrelsen har att, sedan skuldförbindelse och, i förekommande fall, säkerhetshandlingar inkommit, utan anfordran ofördröjligen utbetala beviljat lånebelopp.

Vad i första stycket sägs skall äga motsvarande tillämpning, där av centralnämnden meddelat beslut, enligt vilket lånebelopp skall utbetalas, kommit lånenämnden tillhanda.

16 §.

Förfallen ränta och amortering skall för varje kalenderår före årets utgång av låntagare inbetalas till länsstyrelsen.

Där lån skall helt eller delvis gäldas genom utförande av förbättringsarbete, åligger det låntagaren att inom två månader efter den för arbetets avslutande bestämda tid till länsstyrelsen inkomma med skriftlig, på heder och samvete avgiven försäkran, att arbetet vederbörligen utförts. Försäkran skall vara till riktigheten bestyrkt av egnahemsombud, jordbrukskonsulent, vandringsrättare, ordförande i styrelse för hushållskrets, landsfiskal, nämndeman, ordförande i kommunalnämnd, god man vid lantmäteriförrättningar eller av lånenämnd utsett låneombud; dock att länsstyrelsen må, där särskilda skäl därtill äro, medgiva eller fordra, att försäkran skall vara på annat sätt bestyrkt.

17 §.

Länsstyrelsen åligger övervaka, att låntagare fullgör sina skyldigheter i avseende å honom beviljat lån.

Länsstyrelsen äger uppsäga lån till omedelbar betalning, där det befinnes, att låntagaren använt lånebeloppet för annat ändamål än som avsetts, eller han visar försumlighet att erlägga föreskriven ränta eller amortering eller att utföra åtaget förbättringsarbete, så ock eljest när sådana förhållanden inträffat, att han med hänsyn till det med lånet avsedda syftet uppenbarligen icke längre bör få tillgodonjuta lånet. Sker upp-

sägning av lånet enligt vad nu sagts, skall, ändå att ränta eljest ej skolat utgå, å lånet gäldas ränta efter fem procent om året från och med uppsägningdagen.

18 §.

Finner länsstyrelsen, att avskrivning av fordran på grund av utlämnat lån bör äga rum eller att säkerhet för lån bör eftergivas, skall frågan därom underställas Kungl. Maj:t.

Denna kungörelse träder i kraft den

1934.